

การทำกรงนก

สืบเนื่องมาจากความนิยมเลี้ยงนก 2 ชนิด คือนกเขาชวา และนกกรงหัวจุก (นกปรอดหัวโขน) ไว้ฟังเสียงขันและนำมาประชันเสียงกันในงานแข่ง มีผลทำให้เกิดความต้องการที่จะได้กรงนกดี รูปทรงสวยงามมรดให้นกตัวเก่งได้อาศัย เป็นความภูมิใจ เป็นหน้าตาของเจ้าของนก และยังเป็นเสมือนหนึ่งเฟอร์นิเจอร์ประดับบ้านอีกด้วย กรงนกทั้ง 2 ชนิดนิยมใช้รูปทรงที่แตกต่างกัน ดังนี้

กรงนกเขาชวา

นิยมทรงรูปกลมมน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 14 นิ้ว สูงประมาณ 16-18 นิ้ว มีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ส่วนได้แก่

1. โครงกรง นิยมใช้หวายเป็นโครง ทั้งส่วนบน ส่วนกลาง และส่วนล่างของกรงเจาะรูได้สัดส่วนรับกันทุกเส้นเพื่อสอดร้อยซี่กรง
2. ซี่กรง นิยมใช้ไม้เนื้อแข็ง จำพวกชิงชัน มะค่าโมง สวาดำ ซึ่งมีลายในตัวมาเหลาเป็นซี่ๆ ปัจจุบันนิยมใช้ไม้ไผ่เพราะหาง่าย ซี่กรงที่ประณีตมากๆ นิยม “ยกดอก” และลายดอกหรือลวดลายต่างๆ ไว้ด้วย
3. หัวกรง เป็นส่วนที่อยู่บนสุดของกรง นิยมใช้ไม้เนื้อแข็งมากลึงเป็นรูปทรงโค้งเว้า ปลายสุดใส่ตะขอแขวนทำด้วยโลหะ ใช้สำหรับหิ้วหรือแขวนกรงนก หัวกรงนกเป็นอีกส่วนหนึ่งที่นิยมแกะลวดลาย หรือจัดรูปทรงให้สวยงามแปลกตา บางรายใช้โลหะเป็นวัสดุ

กรงนกกรงหัวจุก

นิยมทรงสี่เหลี่ยมคางหมู สูงประมาณ 30 นิ้ว ด้านล่างกว้างประมาณ 14 นิ้ว มีส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ส่วนเช่นกัน ได้แก่ โครงกรง ซี่กรง และหัวกรง ในด้านซี่กรงและหัวกรง นิยมใช้วัสดุแบบเดียวกับกรงนกเขาชวา แต่โครงกรงจะมีการเน้นพิเศษไปกว่า กล่าวคือ

โครงกรงนกกรงหัวจุก เน้นที่พยายามใช้ไม้เนื้อแข็งนำมาเลื่อยขอนเป็นชิ้นส่วนต่างๆ ถึง 18 ชิ้น ได้แก่

1. ไม้เสา สูงประมาณ 32 นิ้ว จำนวน 4 อัน (หลังการเลื่อยขอย่นมากลึงกลมเรียบ)
2. ไม้คานบน ยาวประมาณ 12 นิ้ว จำนวน 5 อัน
3. ไม้คานล่าง ยาวประมาณ 14 นิ้ว จำนวน 5 อัน
4. ไม้คันทรง ยาวประมาณ 12.5 นิ้ว จำนวน 4 อัน

ไม้อันดับที่ 2,3,4 จะต้องวัดขนาด เจาะรูด้วยสว่านตาเล็ก เจาะทะลุบนสันให้รับกัน เพื่อไว้เสียบร้อยซี่กรง มีการถือเคล็ดเกี่ยวกับจำนวนรูที่เจาะ ให้เจาะเป็นจำนวนคี่ เช่น 13, 15, 17, 19 หรือ 21 รู ตามความเล็กรใหญ่ของกรง หากเจาะเป็นคู่เชื่อกันว่าจะทำให้นกเจ็บป่วย ชันไม่ดี หลังจากนั้นช่างจะเน้นการลึงลายบนไม้โครงทุกชิ้น ซึ่งเป็นส่วนที่จะแสดงความงาม ความประณีตของฝีมือช่างและบ่งบอกถึงราคาของกรงอยู่ในที่

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. 2543. **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกสารและภูมิปัญญา**. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร..

กรงนกเขาวา